

**Palvelualue/muu toiminnallinen kokonaisuus/liikelaitos
Toimielin**

--

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISEN ARVIOINTI

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi suoritetaan Järvenpään kaupungissa palvelualue/muu toiminnallinen kokonaisuus/liikelaitos -tasoisesti käyttäen oheista lomaketta.

Arvioinnin tulokset käsitellään lauta- ja johtokunnissa. Palvelualueiden/Muiden toiminnallisten kokonaisuuksien/Liikelaitosten tekemien selvitysten perusteella laaditaan kaupungin selonteko toimintakertomukseen.

Arvio sisäisen valvonnan tilasta -kohdan vaihtoehdot:

- 0 Ei arviointia
- 1 Sisäinen valvonta ei ole asianmukaisesti järjestetty ja/tai sitä ei ole
- 2 Sisäinen valvonta ei kaikilta osin ole asianmukaisesti järjestetty tai siihen sisältyy olennaisia puutteita
- 3 Sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty, yksittäisiä puutteita havaittu
- 4 Sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty, toiminnassa ei ole havaittu puutteita

OHJAUSYMPÄRISTÖ JA TOIMINTAKULTTUURI	Kuvaus nykytilasta (oma arvio sisäisen valvonnan tavoitteen toteutumisesta arviointihetkellä)	Kehittämistoimenpiteet (mitä pitäisi tehdä, jotta tavoitetilasta saavutettaisiin)	Viite / Dokumentaatio	Arvio sisäisen valvonnan tilasta
--------------------------------------	--	--	-----------------------	----------------------------------

1. Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen johto edistää esimerkillään ja vaatimuksillaan rehellisyyttä ja kaupungin arvojen mukaista toimintaa.

<p>Johto ja henkilöstö on sisäistänyt ja konkretisoinut lainsäädännöstä ja hyvän hallinnon periaatteista johtuvat vaatimukset arvoikseen ja toimintatavoikseen.</p> <p>Johtoryhmätyöskentely on tehokasta ja siinä noudatetaan hyvää hallintotapaa.</p> <p>Strategiassa määritellyt arvot toteutuvat käytännön toiminnassa.</p> <p>Poikkeamiin reagoidaan johdonmukaisesti ja oikeudenmukaisesti.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
---	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

2. Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen ylin johto arvioi itsenäisesti ja objektiivisesti alaisensa organisaationsa onnistumista sisäisen valvonnan pitämisessä toimivana ja vaikuttavana.

<p>Toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ovat ajan tasalla.</p> <p>Henkilöstö tuntee nämä vaatimukset.</p> <p>Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen ilmapiiri kannustaa keskusteluun sekä kehittämis- ja epäkohtien esille tuomiseen.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

3. Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen organisaatorakenne on selkeä ja se tukee tuloksekasta toimintaa.

<p>Kaupungin ja palvelualueiden/muiden toiminnallisten kokonaisuuksien/liikelaitosten organisaatorakenne tukee toiminnan ja strategisten tavoitteiden suunnittelua, toteuttamista ja seurantaa.</p> <p>Toimielinten ja henkilöstön vastualueet on määritetty.</p> <p>Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen henkilöstön osaaminen on järkevästi eri toimintayksiköiden käytettävissä.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
---	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

4. Palvelualue/muu toiminnallinen kokonaisuus/liikelaitos osoittaa sitoutumisensa tavoitteisiinsa palkkaamalla päteviä työntekijöitä, kehittämällä heitä ja kaupungin houkuttelevuutta työnantajana.

<p>Henkilöstön rekrytointi on suunnitelmallista.</p> <p>Henkilöstöllä on tehtävien edellyttämä osaaminen. Perehdyttäminen sekä osaamisen kehittäminen ja siirtäminen on suunnitelmallista.</p> <p>Henkilöstön jaksamista ja työhyvintointia seurataan. Työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta huolehditaan, työtyytyväisyyskyselyn tms. tulokset otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.</p> <p>Työntekijöiden onnistumiset huomioidaan yhtenäisten suoritumisarviointikriteerien mukaisesti.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

5. Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden henkilöstö tuntee vastuunsa sisäisestä valvonnasta ja pystyy osoittamaan huolehtineensa siitä.

<p>Henkilöstö hoitaa toimen- ja tehtäväkuvansa mukaiset tehtävät ja niihin liittyvät sisäisen valvonnan toimenpiteet.</p> <p>Henkilöstö raportoi havaitsemistaan poikkeamista palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen toiminnassa.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
---	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

RISKIENHALLINTA	KUVAUS NYKYTILASTA (oma arvio sisäisen valvonnan tavoitteen toteutumisesta arviointihetkellä)	KEHITTÄMISTOIMENPITEET (mitä pitäisi tehdä jotta tavoitetila saavutettaisiin)	VIITE / DOKUMENTAATIO	ARVIO SISÄISEN VALVONNAN TILASTA
------------------------	---	---	------------------------------	---

6. Palvelualueella/muulla toiminnallisella kokonaisuudella/liikelaitoksella on käytettävissä ajantasaiset ohjeet riskienhallinnan toteuttamiseksi ja vastualueet on selkeästi määritelty

Kaupunginvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kaupunginhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet tunnetaan ja niitä noudatetaan. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut on selkeät.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

7. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos määrittelee tavoitteensa riittävän selkeästi, jotta tavoitteisiin liittyvät riskit voidaan tunnistaa ja arvioida.

Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen tavoitteet perustuvat kaupunkistrategiaan. Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen johto ja henkilöstö tuntevat tavoitteet. Tavoitteet ovat arvioitavissa ja mitattavissa, ja niiden lukumäärä on rajattu.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

8. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos tunnistaa tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä kaikilla organisaatiotasolla ja analysoi niitä.

Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa/liikelaitoksessa on käytössä systemaattinen menettely, jota noudattaen toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja arvioidaan. Riskit ja niiden syyt (aiheuttajat) on kattavasti tunnistettu, analysoitu ja niiden merkitys ja todennäköisyys on arvioitu. Riskeille on määritelty hallintatoimenpiteet.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
---	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

9. Riskejä ja hallintatoimenpiteitä seurataan systemaattisesti.

Merkittävimmille riskeille on päätetty riskienhallintatoimenpiteet ja niiden toteutumista seurataan systemaattisesti. Riskienhallinnan raportointi on systemaattista ja säännöllistä.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

10. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos ottaa huomioon väärinkäytösten mahdollisuuden arvioidessaan tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä.

Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa/liikelaitoksessa on tehty väärinkäytösriskienarviointi, joka kattaa keskeiset hallinto- ja toimintoprosessit. Väärin arvioituun taloudelliseen tai toiminnalliseen raportointiin, omaisuuden menetyksiin tai korruptioon liittyvät väärinkäytösmahdollisuuden riskit on arvioitu.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

VALVONTATOIMENPITEET	KUVAUS NYKYTILASTA (oma arvio sisäisen valvonnan tavoitteen toteutumisesta arviointihetkellä)	KEHITTÄMISTOIMENPITEET (mitä pitäisi tehdä jotta tavoitetila saavutettaisiin)	VIITE / DOKUMENTAATIO	ARVIO SISÄISEN VALVONNAN TILASTA
-----------------------------	---	---	------------------------------	---

11. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos seuraa strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista systemaattisesti

Tavoitteet luovat perustan toiminnan ja sen tuloksellisuuden arvioinnille.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti.				
Syyt poikkeamiin selvitetään ja niihin reagoidaan.				

12. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos kehittää valvontatoimenpiteitä, jotka auttavat hallitsemaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä ja jotka auttavat saattamaan riskit hyväksyttävälle tasolle.

Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa/liikelaitoksessa on asianmukaiset toiminnan seuranta-, arviointi- ja raportointimenettelyt.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
Käytössä on toimintaan nähden asianmukaiset kontrollit, esim. toiminnan ja talouden arvioinnit, tehtävien eriyttämiset, hyväksymiset, käyttöoikeushallinta, täsmäytysrutiinit, kulunvalvonta, ilmoitukset etuuksien vastaanottamisesta, päätösten julkaiseminen tietoverkossa ja niiden ilmoittaminen otto-oikeuden käyttämistä varten.				

13. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos arvioi ja kehittää toimintaprosesseja säännönmukaisesti.

Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen keskeiset toimintaprosessit on kuvattu ja prosessien toimivuutta arvioidaan säännöllisin väliajoin prosessien kehittämiseksi.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
--	---------------------------------	------------------------------------	--	---------------------------------------

14. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos noudattaa hyvän hallinnon periaatteita päätöksenteossa ja sisäisessä valvonnassa.

Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen päätöksentekoprosessit ja toimivaltuudet on määritelty selkeästi.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
Valvontavastuut on määritelty selkeästi ja ohjeistettu.				

15. Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen johto varmistaa sisäisen valvonnan periaatteiden toteutumisen.

Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen johto noudattaa hyväksymiään periaatteita ja osoittaa hyvää esimerkkiä.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
Johto seuraa ja valvoo valvontatoimenpiteiden oikea-aikaista toteutusta.				
Poikkeamiin puututaan oikea-aikaisesti.				

TIETO JA VIESTINTÄ	KUVAUS NYKYTILASTA (oma arvio sisäisen valvonnan tavoitteen toteutumisesta arviointihetkellä)	KEHITTÄMISTOIMENPITEET (mitä pitäisi tehdä jotta tavoitetila saavutettaisiin)	VIITE / DOKUMENTAATIO	ARVIO SISÄISEN VALVONNAN TILASTA
---------------------------	---	---	------------------------------	---

16. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos hankkii tai tuottaa ja käyttää olennaista ja laadukasta tietoa tukeakseen ohjaus- ja johtamisjärjestelmän toimivuutta.				
<p>Raportointi on järjestetty niin, että se tuottaa luotettavat tiedot palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen tuottavuudesta, taloudellisuudesta, kustannusvastaavuudesta ja omaisuudesta.</p> <p>Palvelualueen/muun toiminnallisen kokonaisuuden/liikelaitoksen toiminnan taloudesta ja tuloksellisuudesta on johdon käytettävissä oikeat ja riittävät tiedot.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>

17. Palvelualue/muu toiminnallinen kokonaisuus/liikelaitos viestii sisäisesti tietoa, mukaan lukien ohjaus- ja johtamisjärjestelmän tavoitteet ja vastuut, mikä on välttämätöntä sisäisen valvonnan toimivuuden tukemiseksi.				
<p>Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa/liikelaitoksessa on toimivat sisäisen valvonnan tiedonkulkua ja vuoropuhelua tukevat menettelyt.</p> <p>Poikkeus- ja ennalta arvaamattomiin tilanteisiin on nopeat ja selkeät sisäiset sekä ulkoiset tiedonkulkukanavat.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>

18. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos toteuttaa hyvän tiedonhallintatavan periaatteita.				
<p>Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos on varmistanut hyvän tiedonhallintatavan periaatteiden noudattamisen (tietojen eheys, käytettävyys, jäljitettävyys ja suojaus).</p> <p>Toiminta on avointa ja läpinäkyvää, asiakirjat ovat julkisia ja rekisteröityjä asianhallintajärjestelmään.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>

19. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos huolehtii henkilöstön näkemysten huomioimisesta toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa.				
<p>Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa/liikelaitoksessa on menettelyt, joilla henkilöstön näkemykset ja kehittämisideat saadaan johdon käyttöön.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>

20. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos viestii ulkoisten sidosryhmien kanssa asioista, jotka vaikuttavat ohjaus- ja johtamisjärjestelmän toimivuuteen.				
<p>Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa on toimiva vuorovaikutus sidosryhmiensä kanssa.</p> <p>Ulkoisen tiedotuksen menettelytavat ja vastuuhenkilöt on sovittu.</p> <p>Ulkoisen tiedotuksen menettelyt ovat harkittuja ja tehokkaita eri tilanteissa esim. päätösten julkisuus, tiedotteet, lehdistötilaisuudet jne.</p>	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>

SEURANTA JA ARVIOINTI	KUVAUS NYKYTILASTA (oma arvio sisäisen valvonnan tavoitteen toteutumisesta arviointihetkellä)	KEHITTÄMISTOIMENPITEET (mitä pitäisi tehdä jotta tavoitetila saavutettaisiin)	VIITE / DOKUMENTAATIO	ARVIO SISÄISEN VALVONNAN TILASTA
TAVOITETILA				

21. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos valitsee, kehittää ja tekee jatkuvia ja/tai erillisiä arvioiteja varmentakseen sisäisen valvonnan osa-alueiden olemassaolon ja toimivuuden.

Palvelualueella/muussa toiminnallisessa kokonaisuudessa/liikelaitoksessa on jatkuvaa arviointia. Palvelualue/muu toiminnallinen kokonaisuus/liikelaitos on tehnyt toimintaan liittyviä arvioiteja säännönmukaisesti.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>
Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen, riskienhallinnan, laillisuusvalvonnan ym. havainnot käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.				

22. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos arvioi sisäistä valvontaa ajantasaisesti ja viestii siinä ilmenneistä puutteista niille, jotka ovat vastuussa korjaavien toimenpiteiden toteuttamisesta sekä tarvittaessa johdolle.

Sisäisen valvonnan tila arvioidaan säännöllisesti ja järjestelmällisesti. Arviointien tulokset johtavat kehittämistöimiin.	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>

23. Palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos seuraa sisäisen valvonnan arvioinnissa esiin nousseiden kehittämistarpeita toteutumista säännönmukaisesti.

Miten palvelualue/muu toiminnallisen kokonaisuus/liikelaitos on vuoden aikana toteuttanut edellisessä sisäisen valvonnan arvioinnissa esiin nousseita kehittämistarpeita?	<i>Kirjoita tähän oma arvio</i>	<i>Kirjoita tähän toimenpiteet</i>	<i>Kirjaa tähän miten asia on dokumentoitu</i>	<i>Valitse arvio pudotusvalikosta</i>